

Dr. Buza László (1885—1969)

Dr. Buza László akadémikus, a József Attila Tudományegyetem nyugalmazott professzora. Életének 85. évében 1969. október 13-án elhunyt. Budapesten, a farsokrési temetőben tartott 1969. október 24-i gyászszertartásán a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében dr. Kovács István akadémiai levelező tag, tanszékvezető egyetemi tanár, az egyetem és a tanítványok nevében dr. Nagy Károly tanszékvezető egyetemi decens búcsúztatta.

A FÜGGETLENSÉGI ÉRZÜLETŰ tanácsaládból induló fiatal Buza László jogi tanulmányait a sárospataki református jogakadémián kezdte, s a budapesti, a berlini, valamint a kolozsvári tudományegyetemen folytatta. Igen fiatalon, 1908. október 1-én kapta meg kinevezését a pataki akadémia, ahol 15 évig a közjog, a politika és a nemzetközi jog előbb rendkívül, majd rendes tanára volt. 1912-ben szerzett magántanári képesítést a kolozsvári tudományegyetemen. A szegedi tudományegyetem nemzetközi jogi tanszékére a nyilvános rendes tanári kinevezését 1923-ban kapta meg. 1940-ben a jogi karral együtt Kolozsvárra távozott, s onnan — megszakítatlan működés után — 1948-ban tért vissza Szegedre. Ettől kezdve 1966. augusztus 1-én történt nyugdíjba vonulásáig újból egyetemünk professzora volt. Több mint négy évtizedes egyetemi tanársága idején többször látott el felelős egyetemi vezetői — rektori, dékáni — funkciókat.

Buza Lászlót a Magyar Tudományos Akadémia 1938-ban levelező, 1946-ban pedig rendes tagjai közé választotta. E státusát az akadémia 1949-ben történt újjászervezése után is megtartotta. Buza professzor jelentős közéleti funkciókat is betöltött. Évekig a Magyar Jogász Szövetség elnöke, s a Hazafias Népfőnt Bizottság elnöke volt.

Tudományos és oktatói munkássága elismeréseként kétszer nyerte el a Munka Erdemrend arany fokozatát. Kollegái és tanítványai 1958-ban Emlékkönyvvel tiszteltek munkássága előtt. (Jogi tanulmányok dr. Buza László egyetemi tanár, akadémikus oktatói működésének 50. évfordulójára. Asta Jur. et Pol. Szeged Tomus V. 369. 1.)

BÚZA LÁSZLÓ több mint hat évtizedes tudományos munkássága olyan történelmi korszakokat ölel át, amelyek a társadalomtudományok művelői számára munkáik elavulásának reális lehetőségét is magukban hordozták. Buza László művei — a koraiakat is beleértve — kiállták az idő próbáját, bár természetszerűleg ma már első sorban a történelmi irányú vizsgálódásokhoz nyújthatnak elsősorban értékes segítséget. Első nagyobb, ún. „általános államjogi” művei (*Allamterület és területi felségjog*, 1910.; *A miniszterek jogi felelőssége*, 1911.) a jogdogmatikai módszerekkel dolgozó *közjogi pozitívizmus* kicsiny, a tudományos és a társadalmi haladás képviselő táborában jelölnek ki helyét. A közjogi pozitivisták, akik többségükben a kolozsvári, illetve később a szegedi egyetem tanárai voltak, a magát történetinek nevező anakronisztikus iskolával szemben a feudális maradványokkal terhelt magyar jogintézményeknek a fejlettebb, tisztább polgári intézményekkel való felcseréléséért szálltak síkra.

Bár Buza László az ellenforradalom első éveiben a maga tárgyilagosa aloposságával hallatta szavát a kor nehezen megoldható belső közjogi kérdései (királykérdés, jogfolytonosság) kapcsán is, figyelme ekkor már inkább a nemzetközi közjog hasonló módszereinek, való művelése felé fordult. A kisebb tanulmányok egész sora mellett e tudományágban a felszabadulás előtt két nagyobb munkája látott napvilágot. (*A kisebbségek jogi helyzete a békeszerződés és más nemzetközi egyezmények értelmében*, 1930.; *A nemzetközi jog tankönyve*, 1935.)

FELSZABADULÁS UTÁNI tudományos munkássága döntő mértékben az Egyesült Nemzetek Szervezetének megalakulása után kifejlődő — szavaival

élve: új szellemű — nemzetközi jog vizsgálatára irányult. Két évtized alatt egyetemi Actákban és folyóiratokban publikált, nehezebben hozzáférhető tanulmányait színterítette életművét méltó módon lezáró — összegző, utolsó munkájában. (*A nemzetközi jog fő kérdései az új szellemű nemzetközi jogban*, 1967.) Emellett jelentős mértékben közreműködött a *Diplomáciai és Nemzetközi Jogi Lexikon*, valamint a három kiadást megért első szocialista nemzetközi jogi tankönyvünk megírásában.

Buza László professzortól több jogásznemzedék tanulta meg a nemzetközi jogot, s a logikus jogászai gondolkodást. Hallgatói mindig szívesen hallgatták, szerették, s ő is szerette hallgatóit. Óráinak sajátos légköre, hangulata volt, amelyre e sorok írója is szívesen emlékszik vissza. Előadásaiból tanulmányának becsülete mellett magának az egyetemnek, az egyetemi oktató-nevelőmunkának a nagybecsülése sugárzott. Számára az egyetem nem egyszerű munkahely, de *életforma* volt. Halála pótolhatatlan veszteséget jelent mindannyiunk számára.

DR. RUSZOLY JÓZSEF

Eredmények és gondok

Beszélgetés dr. Kedvessy György professzorral, a Gyógyszerész-tudományi Kar dékánjával

November 3-án kezdődött Budapesten az V. Magyar Gyógyszerészkongresszus. A nagy seregszemle előestéjén munkatársunk felkereste dr. Kedvessy György tanszékvezető egyetemi tanárt, a Gyógyszerész-tudományi Kar dékánját, hogy a megnyitói kongresszus jelentőségéről, valamint a szegedi gyógyszerképzés időszerű problémáiról, gondjairól kérdezze meg véleményét.

— A Magyar Gyógyszerészeti Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia rendezésében 3—4 évenként találkoznak a magyar gyógyszerészek e fontos és nemzetközi érdeklődéstől kísért területén. Az előadásokat részben kutatóintézetekben és egyetemi tanszéken, részben pedig gyógyszergyárakban és gyógyszerárakban dolgozó gyógyszerészek jelentették be, s azok önálló kutatások eredményeit ismertetik. Egyetemünk gyógyszerészkarának oktatói jelentős számú előadással szerepelnek a kongresszuson. Értékesek és figyelmet keltőek a gyógynövény és drogismereti intézet fitokémiai és növényi hatóanyag izolálással foglalkozó előadásai; a gyógyszer-technológiai intézet kolloidfizikai témákat jelentett be, a gyógyszerkészítés kapcsolatos pedagógiai ismerteti egy hazai gyógyszer-gyárral a tablettagyártás terén közösen végzett kutatások eredményeit, a gyógyszerhatástani témák között a felszívódás elméleti kérdéseit tárgyaló előadásokkal szereplünk. A kongresszus iránt nagy külföldi éreklődés mutatkozott. Huszonöt ország képviselői jelentették be részvételi szándékukat; ez az érdeklődés a magyar gyógyszerészet tudományos eredményeinek megbecsülését is kifejezi. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság Csongrád megyei szervezete, amelynek Vinkler Elemér professzor az elnöke, igen nagy aktivitással készült a kongresszusra. Számos előadást jelentett be a megyei csoport is, amelyek elhangzanak e nemzetközi fórumon. A magyar gyógyszerészet elismerését látjuk abban is, hogy a Nemzetközi Gyógyszerész Szövetség legközelebbi kongresszusát Budapesten kívánja megrendezni.

Szerkezeti kapcsolatok — jelentéshordozó elem

Hemmert János képeiről

A JATE Liliom utcai klubjában nyílt meg Hemmert János kiállítása, meglehetősen vihart kavargva. Hívei és ellenzői egyaránt bőven akadnak. Mi ezen a helyen nem kívánunk állást foglalni sem pro, se kontra; inkább a bemutatott anyagról szeretnénk néhány szót szólni.

A képekben igen sok stílus keveredik, színterítődik. A futurizmustól a szurrealizmusig, az op artól a pop art jellegzetességéig sokminden olvad össze az anyagban. Legfeltűnőbb a képek térbelisége. Kétségtelenül elűt az „alföldi” festészet megszokott világtól, de kérdés, hibájul róhatjuk-e fel ezt? Nézzük meg alaposabban a képeket! Többnyire szurrealistikusak. Hatnak

A karon folyó gyógyszerészképzés időszerű kérdéseiről beszélgetve a következőket mondta dr. Kedvessy György, a kar dékánja munkatársunknak.

— Karunkon tudatosult és fontosnak tartott feladat a nevelési munka. Egyre szélesebb körben érvényesült fontossága, annak felismerése, hogy az egyetemi oktatónak jó nevelőnek is kell lenni. A hosszú ideje működő nevelési bizottság, az osztályfőnökök és csoportpatronusok jelentik e nevelő munka szervezetét. A nevelés leghatásosabb formája természetesen az egyénnel való foglalkozás, s ez különösen fontos, elvi feladat a hátrányos helyzetű hallgatók támogatásában. Ezért összehangoltuk elképzeléseinket az egyetemi KISZ VB célkitűzéseivel, amelyekkel — természetesen apróbb fenntartások mellett — karunk állami vezetése egyetértett. Eredményesnek bizonyult nevelési hálózatunk közreműködése az új hallgatói ösztöndíjak megállapításában. A hallgatókról alkotott helyes, reális képek köszönhető, hogy az ösztöndíjak megállapítását jónak, igazságosnak tartják karunk hallgatói. En magam nagyon sokat várok a kidolgozás alatt álló új tanulmányi és vizsgaszabályzattól is. A hallgató a társadalom messzemenő segítségével végzi tanulmányait, s kötelessége mindenkoron és rendszeresen tanulni. Az új szabályzat ezt az elvet következte-

Véradók köszöntése

A SZOTE Gazdasági Hivatala kultúrtermében október 23-án véradókat köszöntött dr. Altorjai István docens, a Vöröskereszt egyetemi szervezetének elnöke. Kovács János, a Szegedi Nemzeti Színház tagja is az ő tiszteletükre mondta el Szuhanzki Emil Transzfúzió című versét.

Kedves kalauzstól, Kaiser Gabriellától, a Véradó Állomás adjunktusától tudom meg, hogy a vöröskereszt rendezvényét azokat az egyetemi oktatókat, dolgozókat köszönti, akik az utóbbi három évben részt vettek a tétírtésmentes véradásban.

Orvosegyetem; az ittlévők vérfelhasználók és véradók egyben.

Dr. Berencsi György orvoskari dékán és dr. Kulka Frigyes egyetemi tanár véleménye szerint természetes. Erthető, hogy a sebész, aki igényli munkájához a vért és jól tudja, mit jelent ha nincs elég, — ad is ha szükséges. Egy üzem vagy Tsz inkább olyankor aktivizálódik, ha egy munkatársnak van szüksége a segítségre. Itt mindez nem ilyen személyre szóló. A

sebben érvényesíti. Aki a feladatának nem tud, vagy nem akar eleget tenni, azt kellő időben eltanácsolja az egyetemről. Az új tanávet karunk nehéz körülmények között kezdte el; az épület bauxitbeton szerkezetének megrongorodása miatt ki kellett költöznük intézeteinknek a kar Eötvös utcai épületéből. A város vezetésétől az ideiglenes elhelyezés gondjainak megoldásához jelentős segítséget kaptunk. Az előzetes tárgyalások szerint a helyreállítás a jövő év végére megtörténik. A munkákat egyébként a Szegedi Építőipari Vállalat végzi, reméljük, kellő időben.

Kedvessy professzor néhány héttel ezelőtt meghívást kapott a Szovjetunió Egészségügyi Minisztériumától a Taskentben megrendezett gyógyszer-technológiai kongresszusra. Útjáról a következőket mondta.

— A kongresszuson, amely mind szakmai, mind más vonatkozásban élményt jelentett, előadás tartására is felkérték. Taskentben hatalmas építő és szervező munka folyik. Láthattam az egyetemi intézetek működését, korszerűen, jól felszerelt gyógyszerárakat, laboratóriumokat látogattam meg. Nagyon szép utazást tettünk a hatszáz éves ősi városban, Szamarkandban, amely ma is őrzi és ápolja ősi kultúrája emlékeit.

P. L.

klinikák sok vért igényelnek, hiszen nemcsak Szegedet kell ellátniok.

Dr. Kovács Gábor docens munkahelye a Sebészeti Klinika. A Véradó Állomás termelésének mintegy 20—25 százalékát ők használják fel, havi 100—150 liter. De még ez is kevés Erthető, hiszen egy nyitított sziveműtétéhez 10—12 liter vér szükséges.

Itt van Kenéz Antalné, a Vöröskereszt városi titkára is. — Hogy a véradás szempontjából mi a különbség az egyetem és más munkahelyek között? Itt évente három-négy alkalommal is adnak a dolgozók tétírtésmentesen vért, míg máshol általában csak egyszer.

A Vöröskereszt egyetemi szervezetének titkára Beldi Ilona. Ő is az est előkészítói közé tartozik. Mint mondja, szerény lehetőségeik szerint nagy örömmel készültek erre a kis ünnepségre.

Bartók Éva a Kardiológiai Osztály főnövére. Ő szervezi az osztályon a véradó akciókat. Sürgős esetekről kérésem, előfordulhat-e fennakadás a vérszolgáltatásban. Válasza megnyugtató: — Nem. A Véradó Állomás minden esetben segít.

A résztvevők közben jó hangulatban beszélgetnek tovább. Azoknak az embereknek jóérzésével, akik tudják mit jelent életet adni, életet menteni.

SZ. I.

Kovács János színművész verssel köszönti a véradókat.

a látvány egészével, de részeik külön-külön is élnek. Hemmert János festészetében a legfontosabb szerepe a kompozíciónak van. Nagyon lényeges itt az egyes elemek helye a képszerkezet egészében, egymáshoz, egymással fennálló kapcsolataik. Nagy erény ez, amely a festészetben mostanában csak keveseké. Az viszont még kérdéses, tud-e majd Hemmert megfelelően élni ezzel a lehetőséggel. Jelen anyagában többnyire jól él vele, és ez biztató a jövőre nézve is.

— Az anyag összessége első látásra kétségtelenül felszínességet és játékoságot mutat. Ha azonban jobban megnézi az ember, már erős rétegződés indul meg a képek között. Vannak, melyek első látásra, hagyományos festészeti értelemben is szépek, megragadóak. Talán két eklatáns példát vegyünk: a Szeged és a Szélmalomharc.

Más jellegű művek, melyeket a Sorok, az Örömlök vára stb. képvisel. Hemmert — és egyáltalán az ilyen jellegű festészet — legfontosabb erénye a kompozíciós elemek sokrétű, izgalmas szerkesztése. Ha a színeket a képszerkeztől függetlenül nézzük, valóban funkciótlannak, határuk felszínes.

Pedig van feladatuk, amit be is töltenek. Még hagyományos értelemben is értékelhetők ezek a képek. Tükrözik a ma roanó embernek világát, mely nagyon gyakran felszínes, külsőségekben manifestálódó, rideg. Valahol egészen mélyen az alapoknál — a kép esetében a kompozíciós szerkezetben — található az emberi értékrendszer néha már csak fogalmakban — a síkban szeparált fotók kollázsa — és nem a lényegben.

Hemmert azoknál a képeknél hibáz, ahol a kompozíció, a szerkezet lehetőségeit nem használja ki. Ahol a kevés elem miatt — pl.: a Boszorkányság, az Oswiecim, Az örök Danae és még néhány festmény — nem áll módjában izgalmas kapcsolatokat kialakítani.

Ez a kiállítás csupán egyetlen lehetősége a festészetnek és a festőnek is. Nem köthetjük végleg ehhez a stílushoz Hemmert Jánost. Amit bemutatott — jelen értéke mellett — elsősorban azért érdemel figyelmet, mert rátaál egy sajnos igen kevés használt lehetőségre: a kompozíció, a szerkezeti viszonylatok fontosságára.

SZÁVAY ISTVÁN